

ըլլանք մանաւանդ անոր համար, որ այս հաստատութիւնները երբեք չեն փորձած Հայերը ապագայնացնել, ինչպէս կարող մը կաթողիկ հաստատութիւնները կրնամ բնի նոյնիսկ ընդհանուր առումով թէ Հայոցս մէջ աւելի մոլեռանդներ եղած են կրօնական տեսակէտով քան թէ օտար միախնայարներու մէջ:

Մասնաւոր հողեկան հաճոյքով կը շնորհաւորենք Հայ-Լուսաւորչականներու և Հայ-Բողոքականներու մերձեցումը, քանի որ մի միայն ներքին զօրեղ միութեամբ կարելի է ապահովել Հայութեան զանազան հաստատմանը թաղմապիտի շահերը: Իրաւամբ ալ, եթէ Հայ Բողոքականներու մէջ աւելի կարող անձեր կան ազգին ճակատագիրը վարելու, ինչո՞ւ ազգը անոնցմէ չօգտուի:

Այսօր Եւրոպական քաղաքակիրթ ազգերէն ո՞ր մէկուն մէջ զանազան դաւանութեան պատկանող միլիոնաւոր անձեր չկան մի՞թէ անոնց քաղաքական կամ տնտեսական, կրթական ու քաղաքակրթական գործունէութեան արդիւյք կրնայ ըլլալ դաւանութեանց տարբերութիւնը: Հայ ազգը արդէն «ամու փոքր է», ինչպէս կ'ըսէ Խորենացին և քաղաքական ու կրօնական պառակտումներ պէտք չէ տկարացնեն զայն: Մեր Բողոքական եղբայրները ինչո՞ւ չպիտի կարենան, բացի կրօնական ժողովէն, Պատրիարքարանի միւս բոլոր Խորհուրդներուն և ժողովներուն անդամակցել: Թէ՛ Բողոքական և թէ՛ Լուսաւորչական Հայերուն շահը կը պահանջէ որ իրարու հետ համերաշխաբար ընդհանուր շահեր ապահովեն: Լսածիս համաձայն ամէնէն զժուար առաքելութիւններէն մէկը կը յարուցուի կրթական խնդրին շուրջ: Բաց ատ ալ շատ դիւրին է լուծել: Այսօր Գերմանիոյ մէջ անգամ կրօնի դասերուն Բողոքական և կաթողիկ աշակերտներ նոյն ժամուն տարբեր դաւանութեանց դասարաններէն կ'առնեն իրենց կրօնի ուսուցման դասերը: Մեր մէջ քնաւ զժուարութիւն մը չպիտի պատճառէ այս երևոյթը: Ո՞ր ուսուցիչը պիտի համարձակի աշակերտներուն խղճի աղատութեան դպչիլ՝ տարբեր դասերու ուսուցման միջոցին, երբ ան գիտէ թէ ատով եղբայրական նուիրական մտութեան և խղճի աղատութեան ոճրագործական հարուած մը տուած պիտի ըլլայ: Մենք ջերմապէս կը շնորհաւորենք մեր Բողոքական և

Լուսաւորչական եղբայրները իրենց լայնախոհութեան համար և իրենց միացումով ազգային ինքնապաշտպանութեան ոգին զօրացնելուն համար, և կը մաղթենք որ մեր կաթողիկ Հայ եղբայրներն ալ, առանց անուանական զժուարութիւններէ վախնալու, հետեւին իրենց տարբեր դաւանութեան պատկանող եղբայրներուն օրինակին:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՒԵՐ

Հ Ա Յ Կ Ա Կ Ա Ն
Մ Ե Ծ Տ Օ Ր Ը

Ազգային գաստիարակութեան և քաղաքակրթութեան սատարող ամենամեծ ազգակներէն Հայ տառերու գիւտին և Հայ տպագրութեան կրկնակ յորելեանի հանդէսները պաշտօնապէս սկսան անցեալ ուրբաթ իրիկուն և մինչև կիրակի գիշեր տեւեցին համազգային խանդավառութեամբ մը որ երբեք չէ տեսնուած և կատարելութեամբ մը զոր երբեք կարելի չէր ակնկալել՝ նախապատրաստութիւններու արուած ժամանակին կարծութիւնը նկատելով:

Ազգ. Ժողով. Ուրբաթի գումարումը, որ Մայր Եկեղեցիին մէջ տեղի ունեցաւ, այս ժողովին ամբողջ պատմութեան մէջ ամէնէն յիշատակելիներէն մին պիտի ըլլայ անկասկած, Բացումէն անմիջապէս ետեւ կարդացուեցաւ վեհ. կաթողիկոսին կոնդակը, որով կը յանձնարարէր մեծահանդէս տօնել Հայ տառերու գիւտին և Հայ տպագրութեան կրկին յորելեանները և առատաձեռնութեամբ նպաստել կրթական կամ դպրոցական մեծ դրամազլիի մը հանդանակման՝ անով բաղձացնելու համար մայրենի լեզուի ու գրականութեան զարգացման և միանգամայն ազգին գոյութեան պահպանման գլխաւորապէս սատարող ազգային դպրոցները: Ապա ատենապետ Տր. Ն. Տաղաւարեան էֆ. հմտալից ընդարձակ ուսումնասիրութիւն մը կարդաց Հայ տառերու գիւտին վրայ և, յիշեցնելով թէ Ռուսահայ եղբայրներ մօտաւորապէս մէկ միլիոն բուլղ հանդանակած են Մահակ և Մեսրոպ սուրբերուն յիշատակը կրթարաններով յաւերժացնելու նպատակով, ի պաշտօնէ բացուած հոշակեց

նման հանդանակութիւն մը նաև Թրքահայերու մէջ: Որդեգրուեցան Յարկիւնական կեդր. Յանձնաժողովի առհնապէս Տր. Վ. Թորգոմեանի և Մշոյ երեսփոխան Գեղամ էֆ. ի գրաւոր առաջարկները, որոնցմով ժողովէն կը խնդրուէր՝ օտար համալսարաններու մէջ Հայերէն լեզուի ուսուցման համար՝ չնորհակալութեան հետադիրներ ուղղել Եւրոպական սէրութիւններէ՝ ոմանց կրթական նախարարներուն, Հայերէնի ուսման և ուսուցման պարագոյց օտար գիտուններուն, նաև Ս. Մեսրոպի չիրմին վրայ պսակ դնել Օշականի մէջ և ժողովին մեծարանքը մատուցանել Տարօնի, Աշտիշատի, Գլակայ և Սր. Առաքելցոյ վանքերուն մէջ հանգչող Յարկեարներու կանգուն կամ կիսափուլ յիշատակարաններուն: Յետոյ կարգացուեցաւ Օրմանեան Սրբազանի չնորձաւորական հետադիրն ու ժողովին կողմէ Վ. Ե. Կաթողիկոսին ուղղելի չնորձաւորական հետադիրն պատճէնը: Կարգը եկաւ ուրիշ գրութիւններու: Ահաւասիկ անոնց առաջինը նոյնութեամբ, զոր ստորագրած էին 22 երեսփոխաններ և զոր ժողովը միաձայնութեամբ և խնդրութեամբ ընդունելով նուիրագործեց Ազգ. միութեան այս տօնը.

Նուիրագործում. Պատմութեան դառն անցքերուն հետեւանքով Հայ ժողովուրդը դժբախտաբար ոչ միայն ենթարկուած է քաղաքական, այլ և դաւանական բաժանումներու, ինչ որ ծանրապէս ազդած է մեր ազգի քաղաքակրթական և պատմական ճակատագրին վրայ: Արդ, ներքոյ ստորագրեալ երեսփոխաններս, համոզուած բլլալով թէ հասած է ժամանակը այլեւս՝ ուր Հայութեան բոլոր դաւանական հատուածները գէթ պէտք է ձգտին ազգային միակ և բարձրագոյն խաչալին—կրթական, բարեգործական ու ազգային քաղաքակրթական համագործակցութեան — համոզուած նոյնպէս թէ հատուցած է այն գաղափարը, որով ազգին դաւանական բոլոր հատուածները պահելով հանդերձ իրենց կրօնական-վարչային գոյութիւնն ու անկախութիւնը՝ կարող են գործակցիլ ազգային, կրթական և բարեգործական բոլոր խնդիրներու մէջ, կ'առաջարկենք Ազգ. ժողովին որ իրրեւ նուէր այս օրուան ազգային մեծ տօնին և իրրեւ նուիրագործում Հայ ժողովրդի մտաւոր ու հոգեկան

1,500ամեայ գործունէութեան՝ հանդիսաւորապէս յայտարարէ հետեւեալ սկզբունքը.

Ազգ. ժողովը, յայտարարելով որ իւրաքանչիւր Հայ քաղաքացի առանց կրօնական խտրութեան կրնայ լիապէս օգտուիլ Ազգ. Սահմանադրութեան իրաւունքներէն՝ պահպանելով հանդերձ իր խղճի կատարեալ ազատութիւնը ըստ իր գաւանութեան, կոչ կ'ուղղէ Հայ ազգի ԲՈՒՄՐ յարանուանութիւններուն որ, ընդունելով օրուան ազգային մեծ տօնը որպէս խորհրդանշան գէպի Համագային Միութիւն առաջնորդող նուիրական գաղափարին, փութան համախմբուիլ Սահմանադրութեան նուիրագործած մեր ներքին ինքնավարութեան շուրջ՝ միացեալ ուժերով բեղմնաւորելու համար այն պատմական դերը, որուն սահմանուած է Հայ ժողովուրդը իր քաղաքակրթական կոչումին մէջ:

Տեղեկատուութիւն. Ընդհանուր այս սկզբունքին որդեգրուելէն ետեւ կարգացուեցաւ բազմաստորագիր ուրիշ զիր մը, որով հաւատարմօրէն կը ներկայացուէր թէ ստորագրեալներն ինչպէս նախաձեռնութիւնն ունեցան այդ նպատակով բանակցելու մայրաքաղաքիս Հայ Աւետարանականներէն հրաւիրեալներու հետ և թէ ս'ըքան նախապատրաստուած գտան դանձր այս կարեւոր քայլին համար: Ահաւասիկ քաղուած մը այդ գրութիւնէն. «Գիտար է մեզ համար այս քանի մը տողերուն մէջ խառնելով բացատրել այն սպաւորութիւնը և այն խննդավաւութիւնը, զոր մենք ստորագրեալներս զգացինք, երբ անոնք մեր առաջարկին ի պատասխան յայտարարեցին թէ Սիմէօն Մերուհիին պէս այս երջանիկ օրուան կ'սպասէին... Համաձայնութեան հիմը ճիշտ ու ճիշտ այն սկզբունքն է զոր Ազգ. ժողովը հռչակեց այսօր: Սկզբունքը այս հանդիսաւոր առթիւով նուիրագործելէ յետոյ գործնական պայմանները անոր կիրառման պահուն կը մշակուին վարչական և պաշտօնական մարմիններու կողմէ և Ազգ. ժողովին վաւերացումն կ'ենթարկուին բնականաբար... Կը կարծենք թէ Համագային Միութեան այս առաջին քայլը և անոր նուիրագործումը մեծ Յօրելեանին և անոր մարմնացուցած գաղափարին հանդէպ այնպիսի մեծ նուէր մըն է, որ կը գերազանցէ նւթական բոլոր ընձանները

և կը խայտաջնէ մեր թարգմանիչներուն, մեր մտքի ազատագրութիւնն ախոյեաններուն, Սահակներու և Մեսրոպներու, անմահ հոգիները: Ասոր յաջորդեց ընթերցումը Էամաճայնագրին, որ ծափերով ողջունուեցաւ և միաճայնութեամբ ընդունուեցաւ: Պատճէնը կ'երեւի թերթիս Շարաթական Տեսութեան բաժնին մէջ: Ստորագրողներն էին մէկ կողմէ Բերայի քարոզիչ Հմայեակ Եպսկ: Գիմաքսեան, Պատրիարքական փոխանորդ Հայր Երուանդ Վրդ. Փէրտահեան և Ազգ. Ժողովի խմբակցութիւններու ներկայացուցիչներէն Հ. Խօճասարեան, Հ. Պօյաճեան, Ռ. Զարդարեան, Յ. Շահրիկեան, Եր. Օսեան, Մ. Նաթանեան, Ժ. Սայապալեան և Վ. Ալեքէնիւլեան էֆ.ները, միւս կողմէ Փրոֆ. Յակոբոս ճէճիղեան, Տր. Հ. Պ. Մատթէոսեան, Կ. պոլսոյ Հ. Ա. Էկեղեցւոյ հովիւ Վեր. Ա. Պ. Շմաւոնեան, Լանկայի հովիւ Վեր. Յ. Ա. Ճէճիղեան, Էմմանուէլի հովիւ և Բաննիւնայի խմբագիր Վեր. Յ. Գ. Գրիգորեան, Էմմանուէլի օգնական քարոզիչ Կ. Յ. Սթամպոլլուեան, Ամերիկեան դեսպանատան իրաւագէտ խորհրդական Ա. Շմաւոնեան և Ամերիկեան Աստուածաշնչի Ընկերութեան պաշտօնեայ Գ. Շահպաղեան էֆ.ները և Ն. Կ. Գոնտայեան: Որոշուեցաւ գործակցութեան այս համաճայնագրին յիշատակել Վեհ. Կաթողիկոսին ուղղելի շնորհաւորական հեռագրին մէջ և ատենը փակուեցաւ: Անմիջապէս սկսաւ նախատօնակի արարողութիւնը: Շարաթ մայրաքաղաքիս ամբողջ Հայութիւնը կարծես փոխադրուած էր մայր Էկեղեցիի շրջանակը: Անհամար և հոծ բազմութիւն լցուած էր Էկեղեցիին մէջ և զուրպը բոլոր փողոցները: Պատրիարքական Տեղապահ Հայր Տ. Գարրիէլ Եպսկ. Ճէվահիրճեան պատարագեց և յետոյ նախագահեց հոգեհանգստեան պաշտօնին՝ բազմաթիւ Էկեղեցականներէ շրջապատուած: Երգեցողութիւնը վարեց Կոմիտաս Վրդ. մասնակցութեամբ հոգակաւոր երգիչ Պ. Արմ. Շահմուրատեանի և Էրկուքը մէկտեղ թովիցի բոլոր ունկնդիրները: Ներկայ էին, ի մէջ այլոց, Յոյն և Պուլկար հոգեւոր պետերուն փոխանորդները և գործակատարները, դեսպանատուններու թարգմաններ, հիւպատոսներ և ամէն ազգէ երեւելի անձնաւորութիւններ, որոնք յետոյ հիւրասիրուեցան

և շնորհաւորեցին Տեղապահ Հայրը: Կէսօրէ ետքը անկարելի դարձաւ կարգ կանոն պահել և շատ հրաւիրեալներ, նոյն իսկ նախարարներէ ոմանք և բանխօսներ, մեծ դժուարութիւն կրեցին բազմութիւնը ձեղքելու և տաճարը մտնելու համար: Դուրեան Արքայակ. չխօսեցաւ ակարութեան պատճառով, Փրոֆ. Արք. Տ. Յակոբեան ալ համանման պատճառով: Առաջին ճառասօսն եղաւ Յորեւեանի Կիզր. Յանձնախմբի ատենապետ Տր. Վ. Թորգոմեան, որ տօնուած կրկնակ դէպքերուն կարեւորութիւնն ի վեր հանելով՝ դանոնք ազգովին տօնելու նախաձեռնութեան համար շնորհաւորեց Վեհ. Կաթողիկոսը, շնորհակալութիւն յայտնեց Տեղապահ Հօր, Վարչութեան և մամուլի աշխատակրներուն ու յորդոր կարգաց արդիւնաւորել բացուած հանգանակութիւնը: Ապա խօսեցաւ Վեր. Ա. Պ. Շմաւոնեան և շեշտեց թէ Հայը իր դարաւոր տառապանքին մէջ սորվեցաւ թէ ամէն բան կարող է կորսնցնել, բայց անպարտելի է իր միտքը, հոգին և լեզուն: Ապացոյց՝ պահպանումը իր հուստքին ու լեզուին: Ապա խօսեցաւ Կուրաթիկեան էֆ., և թուրքերէն լեզուով բացատրեց տօնին նշանակութիւնը, շնորհակալութեամբ յայտնեց Պատրիարքարանի շնորհուած հին առանձնաշնորհները որոնք քիչ դեր ունեցած չեն Հայուն յառաջդիմութեան մէջ և յոյս յայտնելով թէ այս յառաջդիմութիւնը նոր թափ պիտի առնէ շնորհիւ արգիլ լուսամիտ Վեհապետին՝ բարեմաղթութիւններ ըրաւ Ն. Կ. Վեհափառութեան համար: Անմիջապէս Թալաթ պէյ, որ ուրիշ նախարարներու և նախարարական ներկայացուցիչներու հետ ներկայ կը գտնուէր, ոտք ելաւ և յանուն Կառավարութեան՝ խնդակցութիւն յայտնեց մեծ տօնին համար Կաթողիկ ազգայիններու վարչական Ժողովի անդամներէն Գր. Ոսկեան էֆ., ծանրացաւ տօնին նշանակութեան և շքեղ հանգէսներուն անբաւականութեան վրայ և կոչ ըրաւ երախտագէտ ըլլալ երանելի մեր Յորեւեաններուն և հաւատարմութեամբ անոնց օրինակին հետեւիլ:

Կիրակի առաւօտ պատարագ և հոգեհանգրստեան պաշտօններ եղան թաղային ամէն Էկեղեցիներու մէջ և յետոյ հանգէսներ գրեթէ համանման ծրագրով և երգերով: Հայ թա-

դերը և մինչև իսկ չուկաները կարծես թափուք էին նախորդ օրուան պէս, սա պատճառով որ Հայերու գրեթէ ամէնը մեկնամ էին այս ու այն հանդիսավայրը: Կարելի չէ, անձուկ քանի մը տողերու մէջ, սեւ չափով գոհացուցիչ գաղափար մը տալ օրուան հոգեւորական տարափններուն և զգացումներով զեղուն արտայայտութիւններուն վրայ: Կ'ուզենք սակայն ի մասնաւորի յիշատակել Թաղսիմի պարտէզին հանդէսը, որ ամէնէն կանոնաւորներէն և կոնկրետներէն մին եղաւ: Կը նախագահէր նախորդ պատրիարք Արչաբունի Արքեպիսկոպոստ Կարապետ Բարսեղեան, որ ամէնէն փառաբանութիւնն ըրաւ: Բերայի կառավարիչը և նախարարական, կառավարական այլ ներկայացուցիչներ: Ճառասոսններուն մէջ կը գտնուէր Փրոֆ. Յակոբոս Ճէճիգեան, որ տօնին փառաբանութիւնն ըրաւ: Բերայի կառավարիչը գրուատիքն ըրաւ մեծ տօնին, չնորհաւորեց Հայ ազգը իր աննկուն յառաջգիմութեան համար, պարծանքով խնդակից եղաւ անոր, և յոյս յայտնեց թէ պիտի չարունակէ եւս քան զեւս զարգանալ: Կուրտիկեան էֆ. Թուրքերէն լեզուով բացատրեց տօնին նպատակը և բարեմաղթութիւններ ըրաւ Սուլթանին համար: Չին. հրամանատար Ճէմալ պէյ եւս գրի և գրականութեան կարեւորութիւնը շնորհիւ ետեւ յայտարարեց թէ Հայ ազգը ապրելու արժանի ազգ է, զեղարուեստի և գիտութեան մէջ զարգանալու ընդունակ եւ Օսմ. տարրերէն ամէնէն հաւատարիմը: Պարծանքով յիշեց Հայերու հերոսական գործերը վերջին պատերազմին մէջ ի յայտ եկած, և յարեց. «Ով ի՛նչ կ'ուզէ՝ ըսէ, Հայութիւն եւ Թրքութիւն օր մը պիտի ծնին Օսմ. փայլուն կայսրութիւն մը»: Թագսիմի պարտէզին մէջ հրավառութիւնէ զատ թափօր կազմուեցաւ բայց ոչ ուրիշ տեղեր՝ բաց ի Կէտիկ Փաշայէ և Խասքէօյէ: Գրական բաւական նուէրներ ծանուցուեցան և զանազան վաճառումներ եղան ի նպաստ կրթական դրամագլխին, բայց յայտնի չէ դեռ հասոյթը: Կը գովուի ոսկերիչներու աղամանդազարդ ոսկի կոթողը, որու վրայ Հայ տառերը քանդակուած են և որ էջմիածին պիտի դրկուի իբրեւ յիշատակ: Կարգադիր բոլոր մասնախումբերը հրաւիրուած են իրենց հաշիւները փութով ներկայացնել ի Պատրիարքարան:

Հայկական շուրեր. Յորելինական Կեդր. Յանձնաժողովը Գերման հիւպատոսարանի հինգ ոսկի վճարելով Մայնցի քաղաքապետին հետադրեց Հայ ազգին անունով պտակ մը դնել Կութթէնպէրկի արձանին վրայ: — Միացեալը պատուոյ անգամ ընարեց նորրձար Պատրիարքը և որոշեց վկայականն յանձնել երբ հոս ժամանէ: Ն. Ա. Կենսապատուութիւնը Հոկտ. 5ին ժամանած է Պիթիւս և 9ին մեկնած՝ արժանապէս մեծարուելով կուսակալէն, Ռուս հիւպատոսէն և համայն ժողովրդէն: Մուշի մէջ գտած է փառաւոր ընդունելութիւն մը իշխանութիւններէն և ժողովրդէն և 15ին մեկնելով 26ին ժամանած է Էրզրում, ուր պիտի մնայ իրը 8 օր, բայց Խառն ժողովը հետադրեց փութացնել իր հոս ժամանումը: — Փրոֆ. Յովհ. Յակոբեան Միացեալի զպրոցներուն չրջիկ տեսուչ կարգուած է և հանգանակութեան համար մեծ ուղեւորութիւն մը պիտի ընէ ի Ռուսիա, Բուսանիա և Պուլկարիա: Ռուսահայ մը որոշած է Միացեալի տրամադրել 7,000 ոսկիի գումար մը՝ ըստ կամս գործածելու համար գայն: — Խարբերդցի առեւանգեալ կինը արձակուած է, ժողովի առջեւ յայտարարելով թէ չուզեր զատուիլ իր ընտանիքէն և կրօնքէն: Սակայն առեւանգիչ Օսման ազատ արձակուած է հարցաքննիչ գատուորէն: Նմանապէս անպատիժ արձակուած են Ամասիոյ Չէքքէզները որ առեւանգած ու թլլիատած էին 12ի տեղ 15 տարեկան արձանագրուած որբ մը: — Մուշի Երկրագործական Դրամատունը դիւրութիւն չտար պարտքի հաշիւներ կարգադրել ուզողներու և սկսած է վաճառել անոնց հողերը: — Ուրախութեամբ կ'իմանանք մեր աշխատակիցներէն Տր. Յակոբ Թօփճեանի նշանախօսութիւնը Օր. Ռեքեկա Մանկասարական հետ: Մեր խնդակցութիւնները: — Հ. Յ. Դաշնակցութեան ամէնէն յարգելի և բարեջան հիմնադիրներէն և Ուսմի. Խորհրդի անդամներէն Տիար Սիմոն Զաւարեան երկուշաբթի յանկարծամահ եղաւ ի Բերա՝ Յրամասական Հիւանդանոցին մօտ Յուզարկաւորութիւնը վաղը պիտի կատարուի փառաւոր կերպով: Շաբաթ ալ 81 տարեկան մեռաւ տիկին Վասիլուհի Մարկոսեան (Ճն. Նէվրուզ), որ բազմաթիւ բարեգործութիւններէ զատ 800 ոսկի նուիրած է Արմաշի Դպրեւանքին և 1,000 ոսկինոց չէնք մը Եէնի Քէօյի եկեղեցիին:

Ա Ի Ե Տ . Լ Ո Ւ Բ Ե Ր

Առանցի պետական լիսէին Անդրկերէնի ուսուցիչ Վեր. Փ. Իսթնաէրեան մայրաքաղաք փոխադրուած է նոյն պաշտօնով: — Առլագեղի հովիւ Վեր. Թ. Ասլանեան Խարբերդ գացած է իրբու հովիւեղ աւոյն արեւելեան եկեղեցիին: — Բանկիւնս ծանուցանելով թէ բացատիկ թիւ մը պիտի հրատարակէ ի նպատակ ազգ. կրթական գրամագլխին հանգանակման, բաժանորդներէն կը խնդրէ իրենց նոր բաժանորդագրին վրայ մէկ կամ աւելի դահ. աւելցնել անոր ի հաշիւ: — Հրանդ էֆ. Թէլֆէեան իր ամուսնութեան առիթով 30 ոսկի տուած է ի նպատակ բարենպաստակ գործերու: — Հանգուցեալ Պատ. Յ. Կոստանդեան 10 ոսկի կտակած է, 4ր Քիլիսի դպրոցին շինութեան, մնացեալն ալ հաւանարայէս Այնթապի, Մարաշի և Պրուսայի որբանոցներուն համար: — Իզմիրի Միջազգային Գոյէճը Փարասիչօ փոխադրուելէն ի վեր Հայ աւելի ուսանող ունի, 2ի տեղ 20 գիշերօթիկ: Տնօրէնն ստիպուեցաւ ծանուցանել թէ այլևս չկրնար նոր ուսանող ընդունիլ: — Ծանօթ կրգիչ ու աւետարանիչ Պատ. Ս. Էօմիլեան Նիւ Եօրքի մէկ գիւղին երիցական եկեղեցիին հովիւ կոչուած է և այս շաբթու կը ձեռնադրուի: — Թերթիս պաշտօնեաներէն Յարութիւն էֆ. Շէքէճեան պիտի չվերադառնայ Ամերիկայէ: Հասցէն է— 40 Cedar st., Somerville, Mass.: — Ցաւով կ'իմանանք թէ հանգուցեալ Վեր. Ա. Կոստանդեանի գուտար Տիլիւն Վերժին Տ. Տօնեան մահկանացուն կնքած է Հոկ. 5ին:

Ն Ե Ր Ք Ի Ն

Ճավիտ պէյ այս շաբթու Երուսա մեկնեցաւ, ինչ որ կը ցուցնէ թէ ելեւմտական խրնդիրներու շուրջ համաձայնութիւն գոյացած է մեծ աէրութիւններու հետ: Թան կը ճշտէ թէ Էրէյլի և Ինէպուրի, Եաֆայի, Հաֆայի, Տրիպոլի և Սիւրիական նաւահանգիստներուն շինութիւնը և շահագործումը տրուած են Ֆրանսական Ենայտըր տան, Ռոտտոթօինը Ֆրանսական ուրիշ խմբակի մը, Սաժանի եւ Տրապիզոնի նաւահանգիստները Պանք Նասիտալ ար Թիւրքիի, բայց Ֆրանսացիներու պիտի յանձնուին երբ վերջինն հրաժարի: Լիվըք Հէրլս կ'ստուգէ թէ դահլիճները Անատոլի բարենորոգումներուն նկատմամբ համաձայնած

են. քննիչական երկու շրջանակ պիտի հաստատուի, մին կը դրոււմ Արլագ և Տրապիզոն պարունակող, միւսը Վան, Պիթլիս, Տիարպէքեր, Խարբերդ, Թրքերէն և Քրքերէն պիտի գործածուին պաշտօնական յարաբերութիւններու մէջ, և քննիչներու տեղեկագիրներուն մէկ պատճէնը Պոլսոյ ղեկավարներուն պիտի մատուցուի: — Չեռնհաս իշխանութիւններուն պաշտօնապէս հրամայուեցաւ երեսփոխանական ընտրութիւններու ձեռնարկել: — Անդրկական նոր ղեկավար մայրաքաղաք ժամանեց, նմանապէս Խորթնէի հերոս Շիւքրի փաշա և 700 ուրիշ զերի սպաներ: — Առապազարի մէջ Յուբլինական թափօր մը ցրուել ուղող պահանքներէն մին դժբախտարար դանակով սպանուած և զինուոր մը ու ոստիկան մը թեթեւակի վիրաւորուած են: Ոճրագործները բռնուած են:

Ա Ր Տ Ա Ք Ի Ն

Աթէնքէ կը հեռագրուի թէ Միւֆթիներու խնդիրը կարգադրուած է: Աւագ Միւֆթին Յունական պաշտօնեայ պիտի համարուի և Յունական դամբէն թոշակ ընդունի, բայց պիտի վաւերացուի Շէյխ իւլ Իսլամէն: Թուրք կառավարութեան հաւանութեան կ'սպասուի: Մօնիքիօր կ'իմանայ թէ նպատուաւոր հրահանգ զրկուած է մայրաքաղաքէս: Կարգադրուած է նաև Վիլագիերու խնդիրը: — Թուրքեպուլկար զինակցութեան գրոյցները դեռ չընան կ'ընեն: Կարծողներ կան թէ կատարուած իրողութիւն է այն, միայն թէ Պելիրատի հեռախօսութիւն կ'ըլլայ Սերպիոյ չէզոքութիւնը ապահովելու համար ընդդէմ Յունաստանի, պայմանով որ Պուլկարիա Մանասթրէ հրաժարի: Էլիզաֆի խնդիրներու համար դժուարութիւն չպատուիր Սերպիայէ, բայց վարժարաններու խնդիրը դժուարալոյծ կ'երեւի, քանի որ Սերպիա հակառակ է Թուրքերէնի ուսուցման: Սերպ անհետացեալ պատրիարք Պոկրամանովիչի մարմինը գտնուեցաւ ձորի մը մէջ: — Բուժանիոյ գահաժառանգ իշխանը և իշխանուհին Վիլէնա գացին, Կայսեր և Պէրթթուա կոմսին հետ տեսակցեցան ու Պուքրէշ վերադարձան: Կիրակի ալ Վիլհելմ Կայսրը տեսակցեցաւ Ֆրանց Եոզէֆ կայսեր հետ ի Շէճնպրուն (Վիլէնա):